

A hadosztály és ezred üzemanyag-szolgálat főnök helye és szerepe a laktanyahadtáp üzemanyag-szolgálat megszervezésében, tevékenységének irányításában

Dunai András főhadnagy és Zoványi István hadnagy

A Magyar Néphadseregben a technikai fejlesztéssel, az évről évre nagyobb számban rendszerbe állított új és korszerű technikai eszközök alkalmazásával egy időben, a csapattagozatban arányosan megnövekedett az üzemanyag-szolgálat feladata. Ennek következtében olyan helyőrségekben (laktanyákban), ahol egyidejűleg több katonai szervezet is működött, funkcionális tevékenységeiket már nem voltak képesek külön-külön, az ellátás, tárolás és kiszállítás korszerű követelményeinek megfelelően maradéktalanul biztosítani.

Az előzőekben felsoroltak, valamint a szakanyag-gazdálkodás korszerűsítése, a rendelkezésre álló erők és eszközök ésszerűbb és célszerűbb felhasználása, a helyi lehetőségek jobb kihasználása, mind-mind szükségessé tették a laktanyahadtápok, ezenbelül a laktanya üzemanyag-szolgálatok (továbbiakban: LÜSZ) létrehozását. Azonban ezen szervezetek kialakítására még azért is szükség volt, mert a korábban egy helyőrségben (laktanyában) működő egység, önálló alegység gazdálkodásának szakmai irányítása, szaktevékenységének tervezése, megszervezése és ellenőrzése is könnyebbé, áttekinthetőbbé vált, a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök részére.

A laktanyahadtáp üzemanyag-szolgálat létrejöttével sikerült megvalósítanunk az egy laktanyában elhelyezett – illetve a laktanya-gazdálkodásba ösztönzött – katonai szervezetek egy sajátos üzemanyagszolgálati szervezetét, amely a laktanya üzemanyag-gazdálkodásának egységes vezetésére, irányítására és végrehajtására hivatott. Munkáját a laktanyaparancsnok hadtáphelyettes közvetlen alárendeltségében, a szolgálat működéséért felelős hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szakmai irányítása mellett végzi. Napjainkban kijelenthetjük, hogy ezen szervezeti kereten belül egyidejűleg sikerült kialakítani a centralizált és a tervszerűen irányított takarékos üzemanyag-gazdálkodás követelményeinek feltételeit.

Hadosztályunk alárendeltségében ma már a HKSZ és „M” biztosítás, a takarékos gazdálkodás és üzemanyag-felhasználás megszervezésében jó eredményeket elérő LÜSZ-ok működnek. Szaktevékenységük végrehajtására alapvetően a vonatkozó előljárói utasítások, intézkedések adják meg a jogi alapot. Azon-

ban ezen utasítások és intézkedések nem nevezhetők merevnek, mivel lehetőséget biztosítanak a helyőrségek (laktanyák) üzemanyag-szolgálat főnökeinek a helyi sajátosságok megfelelő mértékű figyelembevételére, sőt hangsúlyozzák annak lehetőségét, esetenkénti alkalmazását. Ezek közül néhányat kiemelve szeretnénk bemutatni a hadosztály és az ezred üzemanyag-szolgálat főnök helyét és szerepét, főbb feladatait a LÜSZ megszervezésében, tevékenységének irányításában.

A hadosztály és laktanya üzemanyag-szolgálat főnök tervező, szervező, irányító tevékenységét a következő három fő témakörben határozhatjuk meg, *úgy-
mint*:

1. a HKSZ és „M” szakanyagok tervezése és biztosítása;
2. a béke szakanyag-ellátás tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése;
3. a szolgálat személyi állománya szakkiképzésének megszervezése és végrehajtása.

A hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szakmai irányító tevékenysége kiemelten fontos szerepet tölt be a LÜSZ jó színvonalú munkája megszervezésében és végrehajtásában. A seregtest üzemanyag-szolgálat főnök kapcsolatos szakmai intézkedése feldolgozását követően a hadosztály PK HTPH vonatkozó intézkedése keretén belül határozza meg a LÜSZ felé a gazdálkodási év során végrehajtandó HKSZ és „M”, továbbá a béke ellátással és a kiképzéssel összefüggő feladatokat.

Az intézkedés lejtuttatását követően a laktanya üzemanyag-szolgálat főnöknek végre kell hajtaniuk annak értelmezését, részletes feldolgozását és az abban foglalt szakmai részt a saját feladataikkal kiegészítve – le kell juttatniuk az utalt katonai szervezetek részére.

A hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök kapcsolatos tevékenységét, a szolgálat előtt álló feladatok megszervezését, végrehajtását – a korábbiakban említett témakörök figyelembevételével – több tényező is befolyásolhatja, *úgy-
mint*:

1. a HKSZ és „M” szakanyagok tervezése és biztosítása során:
 - a laktanyahadtápbba bevont, ellátásra utalt katonai szervezetek száma, a helyszínen meglevő, valamint a népgazdaságból bevonuló gépjármű-technikai eszközök típusa és mennyisége;
 - a tárolásra kötelezett „M” szakanyagok mennyisége, ezek vételezése, folyamatos frissítése;
 - a helyszínen rendelkezésre álló tároló-kapacitás;
 - a népgazdaságból bevonuló gépjármű-technikai eszközök feltöltésének helye és módja;
 - a bevonuló tartalékos állomány szakképzettsége.

Az előző feladatok megvalósításakor a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szükség szerint a nagyobb volumenű munkálatok végzéséhez tervezői segítség nyújtását pl.: a frissítések végrehajtásához úgy, hogy vagy az alárendeltek-től, vagy a szóban forgó laktanyahadtápbba bevont katonai szervezetektől erő- és eszközöket biztosít. Legnagyobb gond ezen a területen azon szervezeteknél fordulhat elő, ahol sok az „M” folyószámos alárendelt és kis volumenű az éves üzemanyag-felhasználás. Ilyen esetekben az anyagellátásra kijelölt központ-hadtáp üzemanyagraktár segítségét is tervezheti a feladat megoldásához.

Az ez irányú manuális munkavégzés mellett meg kell még említeni, hogy nem kevés időt és fáradságot igényel azon törekvésünk sem, hogy az „M” beosztásokra tervezett szolgálati személyek szakmai feladataik ellátására megfelelően felkészítettek legyenek.

2. A béke szakanyag-ellátás tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése *során*:

- az ellátandó egységek diszlokációja;
- a békében rendelkezésre álló tároló és szállítótér;
- a békében szükséges hajtó- és kenőanyagok felhasználásának mennyisége;
- az ellátásba bevonható szakállomány létszáma;
- a CSSZR megléte, működése;
- az ellátásra utalt egységek gép- és harcjárműveinek mennyisége, típusa.

3. A szolgálat személyi állománya szakkiképzésének megszervezése és végrehajtása *során*:

- a laktanya üzemanyag-ellátásba bevont egységek háborús rendeltetése, ellátást befolyásoló sajátosságai;
- a bevont személyi állomány eredeti beosztása, a békében rendszeresített beosztások feltöltöttsége.

A laktanya üzemanyag-szolgálat főnök főbb feladatait együttműködve az ellátásra utalt egységek hadtáp és technikai szolgálataival, a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szakmai irányítása és ellenőrzése mellett a következőkben foglalhatjuk össze:

1. A HKSZ és „M” szakanyagok tervezése és biztosítása területén:

- a saját és „M” folyószám katonai szervezetek anyagszükségletének megtervezése, előírás szerinti tárolásának biztosítása;
- maximális segítségnyújtás az ellátásra utalt HKSZ és „M” anyagtervezésében, szükség esetén annak végrehajtása;
- saját és utalt katonai szervezetek HKSZ és „M” anyagainak ellenőrzése, a készlet mennyiség folyamatos pontosítása;
- a szolgálat által tárolt „M” anyagi készletek frissítésének tervezése és a végrehajtás megszervezése;
- a népgazdasághól bevonuló gépjárművek feltöltésének, üzemanyag-technikai eszközökkel történő ellátásának szervezése;
- a bevonuló tartalékos állomány szakmai kiképzésének megtervezése.

A felsorolt feladatokat a laktanyahadtápbba bevont katonai szervezetek parancsnoki állománya segítő szándékú hozzáállása nélkül sok esetben végrehajtani lehetetlen. Sajnos még találkozunk a „nem az én asztalom” kifejezés ismételtetésével egyes parancsnokok, vezetők részéről. Előfordul, hogy az utasítások félremagyarázásával kibúvót próbálnak keresni a segítő együttműködés helyett. Ilyenkor a laktanya üzemanyag-szolgálat főnök rátermettsége, határozottsága, valamint a gyakorlati élet által kikényszerített „emberek alkatából kiinduló különböző megközelítési mód alkalmazása” mellett, nagy segítséget jelent a közvetlen előljárói segítség, szükség szerinti hatékony közbelépés.

2. A béke szakanyag-ellátás tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése területén:

- a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök által kiadott tervezési felsőhatár alapján az ellátásra utalt katonai szervezetek üzemanyag-szükségleteinek megtervezése. Az elmúlt években gondot okozott az a tény, hogy az összeállított hajtóanyag fogyasztási keret szükségletet (tervezési felsőhatárt) korábban kellett felterjeszteni, mint ahogy az utaltak megkapták a km és üzemóra kiszabatoakat;

- az előljáró által megszabott kereten belül az év során ténylegesen felhasználható üzemanyag mennyiség elosztása. Végrehajrásakor a szükséges adatok begyűjtése időigényes feladat, mivel nem minden ellátásilag utalt katonai szervezetnél van hadtáp-szakképesítéssel rendelkező személy, aki helyes adat-szolgáltatással elősegítheti ezt a tevékenységet;

- az utalt katonai szervezetek fogyasztási kereteinek laktanya parancsban való megjelentetése. A felhasználás mérvcének folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése a végrehajtott feladatok függvényében. A felhasználás előljáró szolgálat felé havi operatív jelentésben történő felterjesztése;

- a hajtóanyag és km, illetve üzemóra felhasználás összhangjának megteremtése, a felhasználás mértékének negyedéves operatív jelentésben előljárónak való felterjesztése. Az előbb említett összhang az alapadatok között esetenként igencsak „viszonylagos”, mivel gyakori jelenség az évközbeni km kiszabato módosítása (emelése), ami nem jár együtt az ennek fedezésére szolgáló hajtóanyag keret emeléssel. A továbbiakban nem taglalva ezt a kérdést, de még idekíváncozik, hogy a gazdálkodási év vége felé előfordul olyan helyzet is, amikor km van, hozzá szükséges hajtóanyagkerettel nem rendelkezünk:

- az éves költségvetési előirányzat megtervezése és annak tervszerű, a szükséges beszerzések szerinti felhasználása;

- a fenntartási üzemanyag-technikai eszközök tervezése;

- az üzemanyag-technikai eszközök javításának, folyamatos karbantartásának, cseréje végrehajtásának megszervezése. Az „M” fsz.-os utaltságilag alárendelt katonai szervezetek szaktechnikai eszközeinek karbantartása mint ismert az esetek többségében tartalékos állomány igénybevételével kerül végrehajtásra. Ekkor nagyobb mértékű leterheltség jelenetkezik a laktanya üzemanyag-szolgálat főnöknel, mivel a szakmai irányítás és ellenőrzés gondjai is reá hárulnak:

- végezetül, de nem utolsó feladatként a LÜSZ beosztott szakállomány munkájának megszervezése, az objektumok üzemeltetési rendjének meghatározása, amely laktanya parancsban is rögzítésre kerül.

Az üzemanyag-szolgálat állománya mindennapi tevékenysége, béke ellátási munkája megvalósításának színvonala az a mérce, amelyet állandóan „magasan kell tartani”, hiszen csak így biztosíthatjuk, hogy az objektumban elhelyezett katonai szervezetek végre tudják hajtani rendeltetésükből fakadó feladataikat. Ezért laktanyánkban kiemelten kezeljük a béke ellátási feladatainkat. Ennek során mint „gazdálkodók” nagy figyelmet fordítunk az energiatakarékoságra.

Az ellátásra utalt katonai szervezetek számából, illetve hadrendi alárendeltségük különbözőségéből adódóan nem könnyű eleget tenni takarékosági célkitűzéseink érvényre juttatásának, egyféleképpen értelmetlen és megvalósíthatatlan az állománnyal ez irányú feladatainkat.

A napi tevékenység végzése során – a LÜSZ szervezetéből adódóan – többletmunkát igénylő feladat a gyakorlatok (ho. gyakorlat) anyagellátása, mi-

vel az utalt egységek igénylik a szakképzettséggel rendelkező személyzet biztosítását, miközben továbbiakban is el kell végezni a laktanyában maradt technika színvonalas kiszolgálását.

Ellátói munkánk során felvetődik a technikai szolgálat nem „laktanya szinten” való tevékenysége. Ez gondként jelentkezik mikor az egyes katonai szervezetek egymástól függetlenül kapnak km, illetve üzemóra módosítást. Ennek hatását tervezői tevékenységünkre nem szükséges részleteznünk, olyan esetekben amikor is késve jutunk hozzá az igénybevételi adatokhoz.

A CSSZR által biztosított gépi menetlevél feldolgozás eredménytablóinak értékelése, a túlfogyasztó gép- és harcjárművek leállítására történő intézkedés laktanyánkban külön-külön történik az egységek (katonai szervezetek) hadtáp vagy technikai szolgálatai (megbízott személyei) által. Ezt célszerű megoldásnak tartjuk, mivel a laktanya üzemanyag-szolgálat főnök nem ismeri és nem is ismerheti valamennyi utalt katonai szervezet sajátosságát, technikai eszköz ellátottságát, végrehajtott feladatait, gép- és harcjárművezető állománya kiképzettségét stb.

Még egy területet emelnénk ki a hatékonyabb munkavégzés érdekében. Ez az ellenőrzések tervezése és végrehajtása, ami szoros munkakapcsolat kialakítását igényli a hadosztály és laktanya üzemanyag-szolgálat főnök között. Itt a feladatok az időpontok koordináltsága és a munkálatok jellegéből adódó átfedések megszüntetésére stb. gondolunk. Az ekkor végrehajtható feladatainkat a gazdálkodási évet megelőzően – az érintett katonai szervezetek munka (kiképzési, elfoglaltsági stb.) tervei figyelembevételével – együttműködve tervezzük megvalósítani. A végrehajtáskor a szoros összhang, a koordinált együttműködés szempontjait igyekezzük betartani.

3. A szolgálat személyi állománya szakkiképzésének megszervezése és végrehajtása területén:

– személyes és alárendelt szaktiszthelyettesi állománnyal évenkénti részvétel a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szakkiképzési foglalkozásain;

– a LÜSZ-ba beosztott személyi állomány béke és „M” beosztások ellátására történő felkészítése, a foglalkozások előljárói intézkedések szerinti megszervezése és levezetése;

– gondoskodás a laktanyában elhelyezett különböző katonai szervezetekhez biztosított tartalékos állomány követelményeknek megfelelő színvonalú kiképzéséről;

– a bevonuló sorkatonai állomány szakmai alapkiképzésének helyőrség, illetve hadosztály szintű összevont végrehajtása;

– a saját és utalt egységek technikai szolgálataival együttműködve a gép- és harcjárművezető állomány szakkifejlesztésének előljárói intézkedések végrehajtása.

Több éves tapasztalataink bizonyítják, hogy a hadosztály üzemanyag-szolgálat főnök szakmai irányítása a LÜSZ működésében, a HKSZ és „M”, valamint a béke szakanyag ellátási és kiszolgálási feladatok megvalósításában nélkülözhetetlen. A napi folyamatos munkavégzés során a személyekre kiadott feladatok visszaellenőrzését minden esetben következetesen végre kell hajtani. Az utalt katonai szervezeteknél végrehajtott szakellenőrzéseknek követelménytámasztónak, iránymutatónak és segítő szándékúnak kell lennie, amely összhangban van a LÜSZ vezetéséért felelős személy és az előjáró szolgálat által meghatározott célkitűzésekkel. Mindezek megvalósítása hathatós segítséget nyújt

a laktanya üzemanyag-szolgálat főnökök részére a soron levő feladatok eredményesebb ellátásában, végrehajtásában.

Cikkünkben természetesen felhasználtuk a laktanyahadtápok munkája szabályozására kiadott utasításokat, intézkedéseket – azonban arra is törekedtünk, hogy a saját munkánk rövid áttekintésével érzékeltsük a sokrétű feladataink végrehajtását és ennek lehetőségeit. Meggyőződésünk és valljuk, hogy munkánk úgy lesz hatékonyabb, ha a jó tanácsokat átvesszük és hasznosítjuk. Ezért szívesen cserélünk tapasztalatokat, annak érdekében, hogy mindkét tagozatban eredményesebben végezhessük feladatainkat és eleget tehesünk az előljáróink által megszabott követelményeknek.